

7. 10. 2002

ID: 18880

Stupeň společenské nebezpečnosti trestného činu

U trestného činu krádeže podle § 247 odst. 1 písm. b) až e) tr. zák., k závěru o nepatrném stupni společenské nebezpečnosti nestačí pouze zjištění o zanedbatelné hodnotě odcizené věci, aniž by byly zjišťovány a náležitě zhodnoceny další okolnosti případu, které naopak stupeň společenské nebezpečnosti činu zvyšují.

U trestného činu krádeže podle § 247 odst. 1 písm. b) až e) tr. zák., k závěru o nepatrném stupni společenské nebezpečnosti nestačí pouze zjištění o zanedbatelné hodnotě odcizené věci, aniž by byly zjišťovány a náležitě zhodnoceny další okolnosti případu, které naopak stupeň společenské nebezpečnosti činu zvyšují. Závěr o nenaplnění materiální podmínky trestnosti činu z důvodu nepatrné hodnoty odcizené věci, lze proto učinit pouze v případě, že současně nejsou dány jiné okolnosti zvyšující stupeň společenské nebezpečnosti činu.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 7 Tdo 184/2002, ze dne 26.6.2002)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl o dovolání nejvyšší státní zástupkyně podaném v neprospěch obviněné M. D., proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 4. 1. 2002, sp. zn. 7 To 485/2001, podle § 265k odst. 1, 2 a § 265l odst. 1 tr. ř. tak, že zrušil usnesení Městského soudu v Praze ze dne 4. ledna 2002, sp. zn. 7 To 485/2001. Současně také zrušil další rozhodnutí na zrušené usnesení obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu a Městskému soudu v Praze přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění :

Rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 10 ze dne 3. 10. 2001, sp. zn. 29 T 103/2001, byla obviněná uznána vinnou trestným činem krádeže podle § 247 odst. 1 písm. e) tr. zák., kterého se dopustila tím, že dne 22. 6. 2001 v P., v prodejně OD B., vzala z volného prodeje kosmetiku v hodně 379,60 Kč, kterou u pokladny nepřiznala a se zbožím chtěla odejít, avšak byla zadržena ostrahou prodejny a tohoto jednání se dopustila, ačkoli dne 5. 3. 2000 vykonala trest odnětí svobody v trvání čtyř měsíců, a dne 5. 9. 2000 vykonala trest odnětí svobody v trvání šesti měsíců, které jí byly uloženy za trestné činy krádeže podle § 247 odst. 1 písm. a), e) tr. zák. rozhodnutími soudů ve výroku rozsudku konkrétně uvedenými. Za to byla odsouzena podle § 247 odst. 1 tr. zák. k trestu odnětí svobody v trvání 6 měsíců se zařazením pro jeho výkon podle § 39a odst. 3 tr. zák. do věznice s dozorem.

Městský soud v Praze k odvolání obviněné usnesením ze dne 4. 1. 2002, sp. zn. 7 To 485/2001, podle § 257 odst. 1 písm. b) tr. ř. rozsudek soudu I. stupně zrušil v celém rozsahu a věc postoupil Obvodnímu úřadu Městské části Praha 10, neboť daný skutek není trestným činem, avšak mohl by být posouzen jako přestupek proti majetku podle § 50 odst. 1 písm. a) zák. č. [200/1990](#) Sb. o přestupcích. V odůvodnění odvolací soud poukázal na velmi nízkou hodnotu odcizených věcí s tím, že

kdyby obviněná nebyla zadržena, škoda by nedosáhla hranice škody nikoli nepatrné ve smyslu § 89 odst. 11 tr. zák. a jen mírně by překročila výši škody zakládající odpovědnost za přešupek proti majetku podle § 50 odst. 1 písm. a) zákona o přešupcích. Odvolací soud rovněž vyslovil názor, že v případě, kdy jiná okolnost nezvyšuje výrazně stupeň společenské nebezpečnosti činu, je třeba za hranici výše škody opodstatňující postih za trestný čin krádeže podle § 247 odst. 1 písm. e) tr. zák., považovat škodu ve výši 500 Kč. V dané věci, že však ani recidiva obviněné nezvyšuje stupeň společenské nebezpečnosti jejího jednání natolik, aby se jednalo o trestný čin ve smyslu § 3 odst. 2 tr. zák., když poslední dva případy odsouzení byly téměř před dvěma roky a navíc za drobné krádeže s nepatrnou způsobenou škodou.

Dne 14. 3. 2002, z důvodů podle § 265b odst. 1 písm. f) a g) tr. ř., podala nejvyšší státní zástupkyně proti citovanému usnesení odvolacího soudu dovolání v neprospěch obviněné, ve které namítá, že odvolací soud výrazně podcenil okolnosti určující stupeň společenské nebezpečnosti jednání obviněné a nezohlednil další okolnosti, které v její prospěch nevznívají. Nebylo tak přihlédnuto ke skutečnosti, že v době spáchání skutku měla nezanedbatelný pravidelný měsíční příjem, zajištěno ubytování u zaměstnavatele a byla bez vyživovací povinnosti. I v předchozích případech odcizovala luxusní zboží a nikoli zboží nutné k životu a činu se nedopustila za existenčních okolností, které by ji ovlivňovaly do té míry, že by se rozhodla řešit svoji situaci i za cenu hrozby dalšího odsouzení. Obviněná byla v minulosti již 6x soudně trestána, z toho 4x za majetkovou trestnou činnost, přičemž převážná většina odsouzení pochází z období posledních pěti let. Výchovný účel přitom nesplnily ani dva vykonané tresty odnětí svobody, uložené obviněné po předchozím čtyřnásobném podmíněném odkladu výkonu uložených trestů odnětí svobody. Tyto okolnosti podstatně zvyšují stupeň společenské nebezpečnosti jednání obviněné a ani s odkazem na menší závažnost nynější majetkové trestné činnosti nelze zlehčovat předchozí odsouzení obviněné do té míry, aby jí tato okolnost nepřítěžovala ve smyslu § 34 písm. j) tr. zák. Navrhla proto, aby dovolací soud v neveřejném zasedání napadené rozhodnutí podle § 265k odst. 1 tr. ř., z důvodů uvedených v § 265b odst. 1 písm. f), g) tr. ř., zrušil a podle § 265l odst. 1 tr. ř. věc přikázal odvolacímu soudu k novému projednání a rozhodnutí.

Obviněná se k dovolání nevyjádřila.

Nejvyšší soud jako soud dovolací zjistil, že dovolání je přípustné podle § 265a odst. 2 písm. d) tr. ř., bylo podáno ve lhůtě stanovené zákonem a oprávněnou osobou, přičemž byly uplatněny také způsobitelné dovolací důvody podle § 265b odst. 1 písm. f) a g) tr. ř. Proto přezkoumal dovoláním napadené usnesení odvolacího soudu a řízení, které mu předcházelo podle § 265i odst. 3 tr. ř., přičemž shledal, že dovolání je důvodné.

Podle § 257 odst. 1 písm. b) tr. ř. odvolací soud napadený rozsudek nebo jeho část zruší a v rozsahu zrušení věc postoupí jinému orgánu, měl-li tak učinit již soud prvního stupně. Podle § 222 odst. 2 tr. ř. soud postoupí věc jinému orgánu, jestliže shledá, že nejde o trestný čin, avšak zažalovaný skutek by mohl být jiným orgánem posouzen jako přešupek nebo kárné provinění, o nichž je tento orgán příslušný rozhodovat.

Podle § 3 odst. 1, 2 tr. zák. je trestným činem pro společnost nebezpečný čin, jehož znaky jsou uvedeny v tomto zákoně. Čin, jehož stupeň nebezpečnosti pro společnost je nepatrný, není trestným činem, i když jinak vykazuje znaky trestného činu. Právní posouzení skutku proto spočívá jednak v

úvaze soudu o tom, zda zjištěné skutkové okolnosti naplňují formální znaky trestného činu, a pak v úvaze o tom, zda skutek vykazuje takový stupeň společenské nebezpečnosti, který je materiální podmínkou trestnosti.

Odvolací soud v daném případě dospěl k závěru, že stupeň společenské nebezpečnosti činu obviněné je nepatrný, když „hodnota odcizených věcí byla velice nízká (činila pouhých 379,60 Kč). Obžalovaná byla zadržena dříve, než si stihla tyto věci odnést, ale i kdyby se tak nestalo, způsobená škoda by nedosáhla hranice škody nikoliv nepatrné ve smyslu § 89 odst. 11 a § 247 odst. 1 písm. a) tr. zák. (ta s účinností od 1. 1. 2002 činí 5.000,- Kč) ... a jen mírně by překročila výši škody zakládající odpovědnost za přestupek ...“ Vzhledem k nepatrné výši hrozící škody pak odvolací soud dospěl k závěru, že natolik snižuje společenskou nebezpečnost činu obviněné, že materiální podmínka daného trestného činu nemůže být naplněna ani s ohledem na skutečnost, že se „stejně trestné činnosti dopouští opakovaně“, když i v minulosti se jednalo o drobné krádeže s nepatrnou škodou a od posledního odsouzení uplynula již doba téměř dvou let.

S tímto právním posouzením skutku z hlediska jeho stupně společenské nebezpečnosti se dovolací soud neztotožnil a námitky nejvyšší státní zástupkyně považuje v tomto směru za zcela důvodné.

Trestného činu krádeže podle § 247 odst. 1 písm. e) tr. zák. se dopustí ten, kdo si přisvojí cizí věc tím, že se jí zmocní, a byl za takový čin v posledních třech letech odsouzen nebo potrestán. Tak jako i v ostatních případech uvedených v § 247 odst. 1 písm. a) až d) tr. zák., jde o jednání, které zákonodárce považuje za natolik společensky nebezpečné, že obecně již při existenci daných okolností je krádež trestným činem. Okolnosti uvedené v § 247 odst. 1 písm. b) až e) tr. zák. přitom natolik zvyšují stupeň společenské nebezpečnosti jednání pachatele, že se při jejich naplnění jedná o trestný čin krádeže bez ohledu na výši způsobené škody. Protože tyto okolnosti jsou formálním znakem skutkové podstaty trestného činu, není ale vyloučeno, že při zjišťování existence materiální podmínky trestnosti činu, tj. po vyhodnocení všech rozhodných okolností případu, které mají vliv na jeho společenskou nebezpečnost a jsou demonstrativně uvedeny v § 3 odst. 4 tr. zák., může soud (resp. státní zástupce - § 171 odst. 1 tr. ř.) dospět k závěru, že stupeň společenské nebezpečnosti daného činu je nepatrný a přes naplnění formálních znaků nejde o trestný čin (§ 3 odst. 2 tr. zák.), protože není splněna materiální podmínka trestnosti. U trestného činu krádeže podle § 247 odst. 1 písm. b) až e) tr. zák., ale k takovému závěru nemůže vést pouze zjištění o zanedbatelné hodnotě odcizené věci, aniž by byly zjišťovány a náležitě zhodnoceny další okolnosti případu, které naopak stupeň společenské nebezpečnosti činu zvyšují. Závěr o nenaplnění materiální podmínky trestnosti činu z důvodu nepatrné hodnoty odcizené věci, lze proto učinit pouze v případě, že současně nejsou dány jiné okolnosti zvyšující stupeň společenské nebezpečnosti činu (viz rozhodnutí uveřejněné pod č. 25 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, roč. 1999, sešit č. 4). Nelze proto stanovit ani obecnou „hranici výše škody opodstatňující postih za trestný čin krádeže podle § 247 odst. 1 písm. e) tr. zák.“, jak to v daném případě učinil odvolací soud.

S ohledem na výše uvedené nejvyšší státní zástupkyně důvodně namítá, že odvolací soud výrazně podcenil okolnosti určující stupeň společenské nebezpečnosti jednání obviněné a nezohlednil další okolnosti, které v její prospěch nevznývají.

Nejvyšší soud se především neztotožnil s hodnocením vlivu speciální recidivy obviněné na stupeň společenské nebezpečnosti jejího jednání. U trestného činu krádeže podle § 247 odst. 1 písm. e) tr.

zák. je formálním znakem skutkové podstaty již jen jedno odsouzení nebo potrestání za takový čin v posledních třech letech. Byl-li však pachatel odsouzen nebo potrestán v tomto období vícekrát než jednou, nic nebrání tomu a není v rozporu s ustanovením § 31 odst. 3 tr. zák., aby tato další odsouzení nebo potrestání byla považována za přítěžující okolnost ve smyslu ustanovení § 34 písm. j) tr. zák. Přitom neobstojí ani argument, že poslední dva případy odsouzení byly téměř před dvěma roky. Předně nelze přehlédnout, že zákonná doba je tříletá. Podmínka zpětnosti podle § 247 odst. 1 písm. e) tr. zák. je přitom dána v případě, je-li splněn alespoň jeden z alternativně uvedených znaků („odsouzen“ nebo „potrestán“), samozřejmě za předpokladu, že se na pachatele nehledí, jakoby odsouzen nebyl (např. § 60 odst. 3 tr. zák., § 70 odst. 1 tr. zák.). V praxi můžou nastat různé případy, kdy je naplněna pouze podmínka odsouzení, nebo pouze podmínka potrestání, anebo jsou splněny obě podmínky současně. V posledním případě je třeba přihlížet pouze k podmínce potrestání, která je svým významem rozhodující, protože pachatel se dopustil stejné trestné činnosti přesto, že na něj bylo výchovně působeno ne toliko samotným odsouzením, ale přímo výkonem trestu. U odsouzení je přitom rozhodující právní moc rozsudku, kdežto u potrestání okamžik výkonu trestu, v daném případě okamžik propuštění z výkonu trestu odnětí svobody. Byla-li tedy obviněná propuštěna z výkonu předchozího trestu odnětí svobody dne 5. 3. 2000 a z dalšího dne 5. 9. 2000, přičemž nynější skutek spáchala dne 22. 6. 2001, dopustila se tohoto činu v podstatě již jeden rok poté, co byla za takovýto čin potrestána, a to opakovaně. Nejedná se tedy o „značný časový odstup“, jak uzavřel odvolací soud. Ani v případě zohlednění doby odsouzení obviněné by se však podle názoru dovolacího soudu nemohlo jednat o okolnost s tak výrazným vlivem na snížení stupně společenské nebezpečnosti jejího jednání, jak to hodnotil odvolací soud, a to mj. i s ohledem na skutečnost, že se v současné době trestné činy tohoto druhu značně rozmáhají.

S ohledem na uvedené skutečnosti, jakož i další námítky nejvyšší státní zástupkyně uvedené v dovolání, s nimiž se Nejvyšší soud ztotožnil, rozhodl ve věci tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto usnesení. Úkolem odvolacího soudu bude, aby v novém odvolacím řízení věc znovu projednal, ve smyslu § 3 odst. 4 tr. zák. zhodnotil všechny rozhodné okolnosti případu a ve věci znovu rozhodl.

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Oběť trestného činu](#)
- [Dohoda o vině a trestu](#)
- [Zajištění nároku poškozeného](#)
- [Práva obviněného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vydání příkazu k dodání do výkonu trestu](#)
- [Neoprávněná činnost pro cizí moc](#)
- [Kvalifikace skutku](#)
- [Odnětí věci rozhodujícímu soudci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhradní trest](#)
- [Výkon trestu](#)
- [Účinné vyšetřování \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)